

ztrátou manželova nároku. Konečně jest nepochybné, že by manžel, i kdyby byl přípustný pouhý odpor v řízení nesporném, musil odpor ten uplatnit naprosto určitým prohlášením, které však není možno shledávat v tom, že manžel žádá za udělení práva chudých pro spor, který zamýšlí zahájit o oduznutí manželského původu a to již proto, že ke sporu tomu ani dojít nemusí. Z uvedeného plyne tedy, že podáním žádosti za udělení práva chudých dne 25. června 1932 žalobce podmínce § 158 obč. zák. zadost neučinil a že jeho žaloba, došla teprve 28. srpna 1933, tedy dávno po zákonné lhůtě, je opožděná. Žalobcův nárok tím zanikl a z jaké příčiny se to stalo, jest vedlejší, poněvadž lhůta, o kterou zde běží, jest propadnou lhůtou hmotného práva.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolací soud schvaluje právní názor odvolacího soudu, že odpírati manželskému původu dítěte podle § 158 obč. zák. lze jen žalobou, a odkazuje k příslušným důvodům napadeného rozsudku. Stejný právní názor jest sdílen i písemnictvím (srov. Klang: Kommentar I. str. 890, Ehrenzweig: System, VI. vydání, svazek II/2 str. 182, Krasnopolski: Familienrecht str. 223, Mayr: Lehrbuch II. sv. str. 91, Tilsch: Einfluss der Civilprozessgesetze auf das materielle Recht str. 53, Sedláček: Rodinné právo str. 117 a Krčmář: Právo rodinné str. 61). Názor, zastávaný v rozhodnutí býv. nejv. soudního dvoru ve Vídni ze dne 5. října 1864 čís. 5804 (Gl. U. čís. 1981), že lze odporovati manželskému původu dítěte námitkou (Einrede), byl opuštěn již v rozhodnutí téhož soudu ze dne 7. října 1870 čís. 8059 (Gl. U. čís. 3895).

Čís. 14147.

Podle ustanovení všeobecných pojišťovacích podmínek shodného s § 32 zákona čís. 501/1917 ř. zák. musí pojišťovatel, odvolává-li se na průpadní doložku pro porušení bezpečnostního smluvního ustanovení, dokázati, že pojistník takový předpis porušil a že se pojistitel v měsíční lhůtě, co se dověděl o porušení oné závaznosti, na průpadní doložku odvolal aneb v téže době pojistnou smlouvu vypověděl. Nejde o nepřipustnou novotu (§§ 482, 504 c. ř. s.), uplatnil-li pojistník teprve v oprávněném řízení, že pojistitel tento důkaz neprovedl.

(Rozh. ze dne 7. února 1935, Rv I 2741/34.)

Žalobce byl pojištěn proti požáru u žalované. Dne 21. ledna 1928 vyhořel, což oznámil žalované bezodkladně a žádal o výplatu pojistného obnosu. Žalovaná odmítla dopisem ze dne 21. března 1928 plnění namítuvši, že žalobce nese na požáru sám vinu. Žalobce domáhá se výplaty pojištěného obnosu. Žalovaná namítla proti žalobě, že žalobce ztratil nárok na odškodné podle čl. 11 všeobecných pojišťovacích podmínek, protože nedodržel bezpečnostních předpisů uvedených v § 5 odst. 3 dodatku ke všeobecným pojišťovacím podmínkám a topil v kotli parní lokomobily v parní pile v době, kdy se tam nepracovalo. N i ž š í

s o u d y uznaly žalobní nárok důvodem po právu, o d v o l a c í s o u d mimo jiné z těchto důvodů: Výtka nesprávného právního posouzení provedena jest vlastně jediné v tom směru, že soud první stolice nesprávně posoudil význam průpadné doložky, na kterou žalovaná strana soustředila svou obranu, když se jí nepodařil důkaz, že žalobce požár přímo buď úmyslně neb hrubou nedbalostí zavinil. Avšak je v nepravu. Podle čl. 11/2 pojišťovacích podmínek a § 32/2 poj. zák. může se žalovaná strana dovolávat průpadní doložky a odpírati se své strany splnění pojišťovací smlouvy, je-li prokázáno na jedné straně porušení bezpečnostních závazků pojištěncem převzatých a na druhé straně, že toto porušení stalo se vinou pojištěncovou neb mělo vliv na vznik pojistné příhody příp. na objem plnění pojišťovatelova. Soud první stolice shledává sice, že se žalovaný dopustil takového porušení tím, že proti předpisu § 5/3 pojišťovacích podmínek pro živnostenské provozovny platných vytápěl po případě dal vytápěti kotel lokomobily v parní pile v době, kdy se tam nepracovalo, ale má současně za to, že v tom lze spatřovati nejvýše neopatrnost žalobcovu, nikoli však zavinění ve smyslu shora uvedeného předpisu, a že jednání to nemělo a nemohlo míti vlivu na vznik a rozsah požáru, když není prokázáno, jak požár vznikl, že vznikl v souvislosti s tímto jednáním žalobcovým, ba naopak, když lze míti pravděpodobně za to, že vznikl krátkým spojením elektrického vedení. Proto také nebylo třeba bráti v úvahu a blíže přetřásati i jiná žalovanou stranou uplatněná porušení bezpečnostních závazků žalobcových, ježto nemůže žalovaná odvolávat se na příslušnou průpadnou doložku bez ohledu na otázku, jak požár vznikl. Není správným její názor, že může odepřít splnění pojišťovací smlouvy již tehdy, když pojistná příhoda vůbec, třeba úplně bez viny pojištěncovy, nastala, jakmile jen dokáže, že týž prohršel se nějak proti smluvním závazkům, jež se vznikem této příhody nejsou konkrétně v nijaké souvislosti.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Podle čl. 11 všeobecných pojišťovacích podmínek (shodných s § 32 zákona o pojišťovací smlouvě čís. 501/17 ř. z.) musí pojišťovatel, odvolává-li se na průpadní doložku pro porušení bezpečnostního smluvního ustanovení, dokázati, že pojistník takový předpis porušil a že se pojistitel v měsíční lhůtě, co se dověděl o porušení oně závaznosti, na průpadní doložku odvolal aneb v téže době pojistnou smlouvu vypověděl. To plyne z jasného ustanovení čl. 11 odstavec (2) všeobecných pojišťovacích podmínek a i z ustanovení § 32 odstavec druhý zákona o pojišťovací smlouvě čís. 501/17 ř. z., jenž ovšem v poslední větě zavdává podnět k pochybnosti slovy »Das gleiche gilt . . .«. Pochybnost ta jest však vyvrácena zprávou panské sněmovny čís. 51 příl. k sessi XIX/1909 str. 11, kde se opomenutí výpovědi pojímá jako vzdání se uplatnění průpadní doložky, a článek 11 odstavec 2 všeobecných pojišťovacích podmínek to dokonce zcela zřetelně praví. Žalobce tvrdil v žalobě, že požár vypukl dne 21. ledna 1928, že oznámil pojišťovně škodu bez prodlení

a žalovaná odmítla plnění dopisem ze dne 17. března 1928 s odůvodněním, že žalobce má sám vinu na požáru. Z toho neplyne, že se žalovaná strana odvolala na průpadní doložku, nebo že vypověděla v oné měsíční lhůtě, a sama to ani netvrdila. Žalobce to proti námitkám žalované strany ovšem nenamítal a přišel s námitkou tou až v odvolání a opakuje ji v dovolací odpovědi. Tu však nejde o novou skutkovou okolnost, nebo námitku podle §§ 482 a 504 c. ř. s., nýbrž o právní otázku, an předpoklad pro odvolání se na průpadní doložku jest upraven již zákonem v ustanovení § 32 odstavec druhý, druhá věta zákona čís. 501/17 ř. z. a toto ustanovení jest účinným podle § 167 čís. 17 téhož zákona a nesmí v neprospěch pojistníka býti změněno, jak praví § 42 téhož zákona. Jest proto nutícím předpisem, k němuž jest přihlížeti bez ohledu na to, zda se žalující strana tohoto ustanovení dovolávala, čili nic. Jde o právní posouzení, jež přísluší soudu, a posoudily-li nižší soudy s hlediska právního věc vadně nedbajíce tohoto ustanovení, jest přihlížeti k výtce žalobcově po právní stránce vznesené v odvolacím sdělení a opakované v dovolací odpovědi, že právní posouzení jest vzhledem k tomu nesprávným. Chce-li se pojišťovna dovolávati průpadní doložky, musí tvrditi a dokázati nejen, že byl porušen smluvený bezpečnostní předpis, nýbrž všechny předpoklady pro oprávnění k odvolání se na průpadní doložku a k těmto předpokladům patří také tvrzení, že použila průpadní doložky neb vypověděla smlouvu závčas. Neučinila-li tak žalovaná pojišťovna, musí závazek z pojišťovací smlouvy splniti.

Čís. 14148.

Jde-li o soucovské zástavní právo nabyté za vyrovnacího řízení (pro útratovou pohledávku, jež nebyla vyrovnáním dotčena) a bylo-li vyrovnací řízení zastaveno a současně vyhlášen byl konkurs, nelze použití předpisu § 2 (2) konk. ř., podle něhož trvají právní účinky zahájení vyrovnacího řízení až do prohlášení konkursu; bylo-li však soudcovského zástavního práva nabyto v posledních šedesáti dnech před prohlášením konkursu, spadá soudcovské zástavní právo pod ustanovení § 13 konk. ř. a účinkuje konkurs na vymáhání zajištěné pohledávky podle tohoto ustanovení, podle něhož nelze zrušiti exekuci, nýbrž jen zpeněžovací řízení. Musí-li však zpeněžovací řízení býti povoleno z jiných důvodů, nelze věřitele z něho vyloučiti, dokud jeho zástavní právo nezaniklo.

(Rozh. ze dne 7. února 1935, R II 25/35.)

P r v ý s o u d nevyhověl návrhu povinného, by byla exekuce proti němu podle § 11 konk. ř. zrušena. R e k u r s n í s o u d k rekursu povinného exekucní řízení zrušil. D ů v o d y: Pohledávka vymáhající strany vymáhaná exekucí nebyla dotčena vyrovnáním, ježto jde o útraty přisouzené 17. dubna 1934, pokud se týče 31. března 1934, kdežto vyrovnání bylo zahájeno usnesením ze dne 3. března 1934, a není povolení exekuce ze dne 15. května 1934 v odporu s ustanovením § 11 konk. ř., který ustanovuje, že po vyhlášení konkursu, v tomto případě 30. května